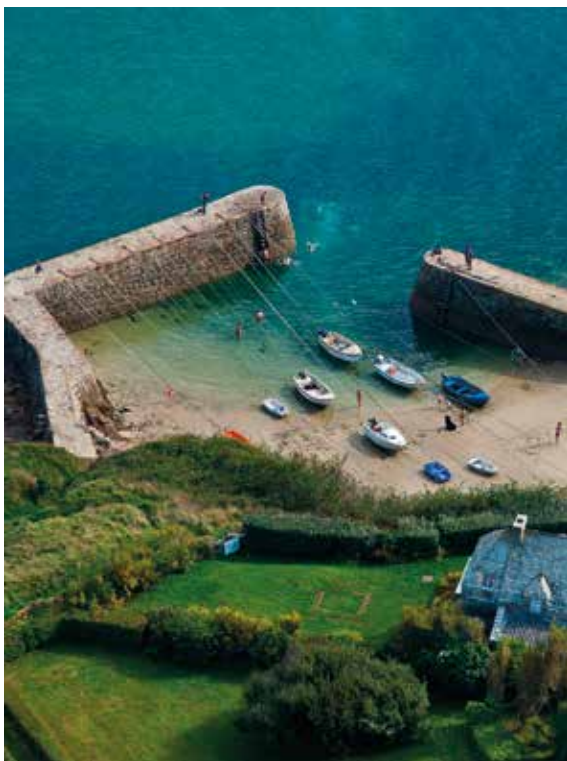

Normandië West

Kanaaleilanden

Saint-Germain-des-Vaux, Port Racine.
F. Corron / hemis.fr

De regio's in deze gids:

(zie de kaart aan de binnenzijde van het omslag)

1	Caen en de invasiestranden	blz. 99
2	Presqu'île du Cotentin	blz. 197
3	Granville en de baai van de
Mont Saint-Michel	blz. 295
4	De Bocage en het Pays d'Argentan	blz. 343
5	Alençon en het Parc Normandie-Maine	blz. 387
	De Kanaaleilanden	blz. 433

Inhoud

NIET TE MISSEN

Een keuze uit de mooiste plekjes ... 6

DE REIS VOORBEREIDEN

Reistips..... 12

NAAR NORMANDIË

Met de auto..... 15

Met de trein..... 15

Met het vliegtuig..... 16

VOOR HET VERTREK

Klimaat..... 17

Nuttige adressen..... 17

Overnachten..... 19

Uit eten..... 20

NORMANDIË VAN A TOT Z

Rubrieken in
alfabetische volgorde..... 21

MET HET GEZIN

Tableau des activités..... 28

MEMO

Evenementen..... 31

Leestips..... 33

NORMANDIË ONDER DE LOEP

WESTELIJK NORMANDIË VANDAAG

Trotse Normandiërs..... 38

Economische sectoren
in beweging..... 42

Vrijtijdsbesteding op niveau..... 47

Een hippisch mekka..... 48

STREEKPRODUCTEN

EN GASTRONOMIE..... 51

NATUUR EN LANDSCHAP

De kust..... 56

Bocage, campagne
en andere leefmilieus..... 59

Veehouderij..... 62

Bescherming van het milieu..... 62

GESCHIEDENIS

Beknopt overzicht..... 64

Willem de Veroveraar..... 68

Invasie..... 70

KUNST EN CULTUUR

Een streek van kerken..... 78

Militaire architectuur..... 80

Architectuur en esthetiek..... 81

ABC van de architectuur..... 83

Woonvormen en architectuur..... 88

Levenskunst..... 90

Kunstenars en schrijvers..... 92

Legenden en tradities..... 94

STEDEN EN BEZIENS- WAARDIGHEDEN

1 CAEN EN DE INVASIESTRANDEN

Caen	100
Ouistreham.....	126
Cabourg.....	129
Invasiestranden	135
Arromanches-les-Bains.....	156
Omaha Beach	159
Château de Fontaine-Henry	164
Bayeux.....	166
Ancienne Abbaye de Cerisy-la-Forêt.....	184
Château de Balleroy	186
Château de Vendeuvre	188
De tuinen van het Château de Canon	191
Saint-Pierre-sur-Dives.....	193

2 PRESQU'ÎLE DU COTENTIN

Carentan.....	200
Sainte-Mère-Église	208
Saint-Sauveur-le-Vicomte	215
Valognes.....	218
Saint-Vaast-la-Hougue	224
Barfleur	230
Cherbourg-Octeville.....	237
Pointe de la Hague	251
Barneville-Carteret.....	264
Lessay	273
Coutances	277
Saint-Lô.....	287

3 GRANVILLE EN DE BAAI VAN DE MONT-ST-MICHEL

Granville.....	296
Îles Chausey.....	307
Mont-Saint-Michel	310
Pontorson	325
Avranches	328
Villedieu-les-Poêles.....	336

4 DE BOCAGE EN HET PAYS D'ARGENTAN

Falaise	346
Clécy	352

RAADPLEEG VOOR IEDERE PLAATS ONS ADRESBOEKJE

La Suisse Normande	356
Aunay-sur-Odon.....	363
Vire.....	366
Flers.....	371
Argentan	374
Haras National du Pin	382

5 ALENÇON EN HET PARC RÉGIONAL NORMANDIE-MAINE

Alençon.....	390
Sées	400
Château de Carrouges.....	404
Domfront	409
Bagnoles-de-l'Orne.....	414
Mortain	422
Fresnay-sur-Sarthe.....	427
Sillé-le-Guillaume	429

UITSTAPJE NAAR DE KANAALEILANDEN

DE REIS VOORBEREIDEN434

DE KANAALEILANDEN ONDER DE LOEP

Een bijzondere archipel.....	440
Normandisch of Engels?.....	441
De Kanaaleilanden vandaag.....	442
Beroemde eilandbewoners.....	444

DE KANAALEILANDEN

Jersey.....	448
Guernsey	463
Herm	478
Sark.....	481
Alderney	486

Woordenlijst.....	492
Register	504
Kaarten en plattegronden.....	513

Niet te missen

De Mont-Saint-Michel★★★, een 'wonder' in Normandië (blz. 310)

De Haras National du Pin★★, het 'Versailles van de paarden' (blz. 382)

Een keuze uit de mooiste plekjes

De Abbaye-aux-Hommes★★,
kracht en puurheid van de
romaanse kunst (blz. 109)

Het Château de Vendevre★★,
18de-eeuwse levenskunst
(blz. 188)

Het Tapijt van Bayeux★★★, het grootste
'stripverhaal' ter wereld (blz. 167)

De Pointe de la Hague★★ (Goury), het 'einde van de wereld', waar de elementen vrij spel hebben (*blz. 251*)

La Suisse Normande★★, spectaculaire natuur en volop ontspanningsmogelijkheden (*blz. 356*)

De kathedraal van Coutances★★★, pronkjuweel van de gotiek (blz. 278)

Het Château de Fontaine-Henry★★, de renaissance in Normandië (blz. 164)

Het gedenkteken op de Pointe du Hoc★★, een herinnering aan de invasie (blz. 150)

Fotografie:

Blz. 6: J. Frumm/hemis.fr (boven); Ph. Body/hemis.fr (onder)

Blz. 7: A. de Valroger/Michelin (linksboven); A. de Valroger/Michelin (rechtsboven); Image Asset Managemen/World History Archive/age fotostock (onder)

Blz. 8: P. Escudera/hemis.fr (boven); F. Cormon/hemis.fr (onder)

Blz. 9: S. Sonnet/hemis.fr (linksboven); A. de Valroger/Michelin (rechtsboven); D. Hughes / Robert Harding Picture Library / age fotostock (onder)

PRIJSCATEGORIEËN		
	Overnachten	Uit eten
Goedkoop	tot € 70	tot € 20
Doorsneeprijzen	€ 70 - € 110	€ 20 - € 35
Wat meer luxe	€ 110 - € 150	€ 35 - € 50
Pure verwennerij	meer dan € 150	meer dan € 50

Uit eten

ONZE KEUZE

Onze selectie restaurants is te vinden in het 'Adresboekje' dat in ieder hoofdstuk volgt op de beschrijving van de belangrijkste bezienswaardigheden. Daarin worden verschillende soorten **restaurants** beschreven, zodat iedereen iets van zijn gading kan vinden. Uiteraard komen streekgerechten aan bod, maar ook klassieke en exotische keukens en themarestaurants zijn opgenomen. In eenvoudiger eethuizen kunt u terecht voor een gemengde salade of streekproducten uit het vuistje. Voor een uitgebreider aanbod is er de **Rode Michelinids Frankrijk**, met restaurants in het hele land. De smaken van het ware Frankrijk kunt u vaak ook in een **ferme-auberge** ontdekken. U proeft er producten van de boerderij, aangeboden als dagmenu. Reserveren is verplicht!

CHEF ET TERROIR DE NORMANDIE

Dit label is een keurmerk voor chefs die in principe met streekproducten werken. Dit uitgangspunt is door zo'n 50 chefs onderschreven. Hun restaurants kenmerken zich door kwalitatief hoogstaande formules en menu's die gebaseerd en geïnspireerd zijn op regionale gerechten. Er bestaat een vergelijkbaar label voor de **Cafés de Pays**, waar u regionale dranken vindt (bier, cider, pommeau, calvados, appelsap), die bij een *assiette de pays* worden geserveerd als het café gecombineerd is met een restaurant. U kunt de lijst cafés en restaurants downloaden via de website www.normandie-pays.com, rubriek 'Saveurs et terroir'.

LES SITES REMARQUABLES DU GOÛT

Dit nationale label wordt toegekend aan bijzondere gastronomische restaurants die kwaliteitsproducten serveren afkomstig uit een cultureel interessante omgeving en zich inzetten om toeristen te ontvangen. De **Bocage du Domfrontais** (Orne) kreeg dit label voor zijn **poiré** en **calvados** (AOC). www.sites.remarquablesdugout.

Normandië van A tot Z

 Voor een uitgebreid overzicht van activiteiten, sport en ontspanning verwijzen we u naar de **Comités Départementaux** en **Comités Régionaux de Tourisme** (zie blz. 17). Kijk voor andere dienstverlenende organisaties, winkels en ambachtelijke bedrijven in het 'Adresboekje' dat u aan het eind van ieder hoofdstuk vindt (met rubrieken als 'Winkelen', 'Uitgaan' en 'Sport en ontspanning').

 Raadpleeg tijdens uw verblijf de **Presse de la Manche** of het weekblad **La Manche Libre**, of luister naar **France Bleu Cotentin** om van dag tot dag op de hoogte te zijn van de activiteiten in de regio.

BERGBEKLIMMEN

De steile wanden van de Alpes Mancelles of de Suisse Normande bieden prima mogelijkheden voor klimmers, net zoals de Rochers des Parcs vlak bij Clécy of de Fosse-Arthour ten noordwesten van Domfront.

Club Alpin Français – 92 r. de Geôle - 14000 Caen - ☎ 02 31 86 29 55 - www.clubalpin-caen.fr - wo 18.15-19.15 u.

Fédération Française de la Montagne et de l'Escalade – www.ffme.fr.

CASINO'S

Manche: Cherbourg, Agon-Coutainville, Granville en Saint-Pair-sur-Mer. **Calvados:** Cabourg, Ouistreham-Riva-Bella, Luc-sur-Mer en Saint-Aubin-sur-Mer. **Orne:** Bagnoles-de-l'Orne.

DUIKEN

Clubs en duikscholen vindt u in de grote badplaatsen.

Fédération Française d'Étude et de Sports Sous-marins – 24 quai de Rive-Neuve - 13284 Marseille Cedex 07 - ☎ 04 91 33 99 31/ 0 820 000 457 - www.ffessm.fr.

FIETSEN

Op veel plaatsen kunt u fietsen huren, bijvoorbeeld op de SNCF-stations in Caen, Cabourg, Bayeux, Dives-sur-Mer – www.velo.sncf.com.

Voies Vertes

Een echt netwerk van fietspaden is er nog niet, wel zijn er vele *Voies Vertes* (geschikt voor gewone fietsen en mountainbikes):

- Van Camberton bij Coutances naar Rocheville ten noorden van Bricquebec. Vanuit La Haye-du-Puits verbinding met Portbail en Carentan.
- Van Vire naar Carentan (voormalig jaagpad van de Vire en het Canal Vire-Taute).
- Van Domfront of Vire naar de Mont Saint-Michel via Mortain.
- Van Alençon naar Condé-sur-Huisne, via Mortagne-au-Perche.

Voor meer informatie:

Comité Départemental de Cyclo-tourisme de la Manche – Maison Tollemer - 50190 Périers - ☎/fax 02 33 47 93 51.

Ligue de Cyclotourisme de Basse-Normandie – basse-normandie.ffct.org.

La Véloscénie

Een 442 km lange fietsroute van Parijs via Chartres en de departementen Orne en Manche naar de Mont Saint-Michel. Drie van de acht etappes lopen door Basse-Normandie. Beschrijving, kaarten en tips vindt u op de website www.veloscenie.com.

GOLF

Ligue de Golf de Basse-

Normandie – Mairie de Varaville - 2 av. du Grand-Hôtel - 14390 Le Home-Varaville - ☎ 02 31 28 31 00 - www.lgolfbn.fr.

HISTORISCHE ROUTES

Routes en folders zijn verkrijgbaar bij de toeristenbureaus. Ter plaatse wordt de gehele route goed met borden aangegeven.

Route Historique des Abbayes

Normandes – Deze route verbindt 35 abdijen en priorijen, en 24 musea en kastelen in het dal van de Seine, maar ook in de omgeving van Caen en in Basse-Normandie. Rondleidingen, exposities, concerten. Inlichtingen: Route Historique des Abbayes Normandes - 6 r. Couronné - BP 60 - 76420 Bihorel - ☎ 02 35 12 41 60 - www.abbayes-normandes.com.

KANOËN EN KAJAKKEN

Fédération Française de Canoë-

kayak – 87 quai de la Marne - BP 58 - 94344 Joinville-le-Pont - ☎ 01 45 11 08 50 - www.ffck.org.

Comité Régional Normandie – www.crck.org.

Comité Départemental de

Canoë-kayak Calvados – Quai Hippolyte-Lefèvre - 14120 Mondeville - www.cdck14.org.

Goede voorzieningen voor wild-watervaren vindt u in Pont-d'Ouilly, Clécy en Thury-Harcourt.

Comité Départemental de Canoë-kayak Manche – club.quomodo.com/cdck50. Kano-en kajakcentra in Avranches, Condé-sur-Vire en Granville.

KUREN

Bagnoles-de-l'Orne

Hier is de enige warmwaterbron van West-Frankrijk. Het water is 25,8 °C, bevat kleine hoeveelheden mineralen (chloride, natrium) en is licht radioactief. Het kuuroord ligt midden in het Forêt des Andaines en heeft een goede naam op het gebied van beenbehandeling en balneotherapie: problemen met de bloedsomloop, gevolgen van aderontstekingen, voorkoming van spataderen. Het kuuroord staat ook bekend om zijn behandeling van reuma.

Thermes de Bagnoles-de-

l'Orne – R. du Prof.-Louvel - BP 33 - 61140 Bagnoles-de-l'Orne - ☎ 0 811 90 22 33 - www.thermes-bagnoles.com - begin maart-half nov.

PAARDRIJDEN

In deze gids vindt u een selectie maneges die buitenritten of paardrijvakanties organiseren.

De Orne en de Calvados kunnen ook met een huifkar of woonwagen worden verkend. In sommige gîtes op het platteland (of chambres d'hôte) zijn zowel wandelaars als ruiters welkom.

Comité Régional d'Équitation de Normandie

– www.chevalnormandie.com.

Comité Départemental de

Tourisme Équestre du Calvados (CDTE 14) – Claudine Lebrisollier - 4 chemin de la Grande-Bruyère - 14190 Saint-Germain-le-Vasson - ☎ 02 31 90 52 01 - cdte-calvados.fr.

Comité Départemental de

Tourisme Équestre de la Manche – Philippe Compère - Le Presbytère - 50160 Brectouville.

Comité Départemental d'Équitation de l'Orne –

61 bis av. Basingstoke -
61100 Alençon - ☎ 02 33 80 27 67.

PARKEN EN TUINEN

Tallose tuinen openen hun deuren voor het publiek, zowel tuinen met het label 'Jardin Remarquable', als even fraaie privétuinen. Liefhebbers en andere bezoekers met gevoel voor subtiele tuinkunst moeten zeker de brochure over de parken en tuinen van Normandië van het Comité Régional de Tourisme raadplegen en de volgende websites:

parcs-et-jardins.normandie-tourisme.fr,

www.rendezvousauxjardins.culture.fr,

www.cotentincotejardins.com.

SOUVENIRS

Dranken

Normandië is geen geschikte regio voor de wijnbouw, maar appel- en perenboomgaarden bestaan hier al sinds mensenheugenis. Van dit fruit worden heerlijke dranken gemaakt.

📍 Informatie over producenten van cider, poiré, calvados en pommeau vindt u op de website van de Interprofession des Appellations Cidricoles: www.idac-aoc.fr.

Cider – Het krachtigst en volst van smaak is de cider uit het Pays d'Auge (*appellation contrôlée*), maar er zijn ook robuuste en droge soorten 'boerencider' (*cidres fermiers*).

Poiré – Poiré, de specialiteit van de streek rond Domfront, is voor de peer wat cider voor de appel is.

Calvados – Deze brandewijn, ook wel 'calva' genoemd, wordt verkregen door de destillatie van cider. Veel producenten geven graag een rondleiding door hun destilleerderij en kelders; een lijst met adressen is beschikbaar bij de **BNICE (Bureau National du Calvados)** – 6 pl. Boston -

14200 Hérouville-Saint-Clair -
☎ 02 31 53 17 60 - www.idac-aoc.fr.

Pommeau – Deze mix op basis van appelsap en calvados is minder bekend dan cider en calvados. Koop bij voorkeur een pommeau AOC.

Association Nationale et Inter-régionale des Producteurs de Pommeau de Normandie – 6 r.

Fresnel - 14000 Caen - ☎ 02 31 94 42 75.

Zoetigheden

Macarons uit Bagnoles-de-l'Orne, zandkoekjes uit Asnelles of Lonlay-l'Abbaye, *petits fours financiers* uit Sortosville-en-Beaumont, en niet te vergeten de harde *caramels d'Isigny* met gezouten boter.

Zuivelproducten

De beste plekken om goede, verse streekproducten te kopen zijn de markten, waar lokale bevolking en toeristen elkaar tegenkomen, en boerderijen met een winkeltje. De regio staat bekend om zijn kazen, vooral camembert en livarot, maar ook om zijn melk, room en *beurre d'Isigny* (AOC).

De toeristenbureaus geven u graag meer informatie over plaatsen, marktdagen en bijzondere **marchés du terroir**, waar de meeste regionale producenten en ambachtelijke bedrijfjes 's zomers zijn te vinden.

Kant

In **Alençon, Argentan, Bayeux** en **Caen** wordt het bijzondere kant nog vervaardigd waar Normandië van oudsher om bekend staat. De tijd van de grote ateliers is weliswaar voorbij, maar in de steden wordt de kanttraditie nog in ere gehouden. Daar zijn kleine ateliers waar u een souvenir kunt kopen, zoals een zakdoekje of servet: het Atelier National d'Alençon (verkooppunt in het Musée des Beaux-Arts et de la Dentelle), de Abbaye Bénédictine in Argentan, het Conservatoire de la Dentelle in

CH. 5901

SAINT MAURICE

meer adressen

Presqu'île du Cotentin **2**

Michelinkaart 303 – Manche (50)

De oostkust en het binnenland van het schiereiland Cotentin:

▶ CARENTAN	200
▶ SAINTE-MÈRE-ÉGLISE ★	208
▶ SAINT-SAUVEUR-LE-VICOMTE	215
▶ VALOGNES ★	218
▶ SAINT-VAAST-LA-HOUGUE	224
▶ BARFLEUR ★	230

De noordkust van Cotentin:

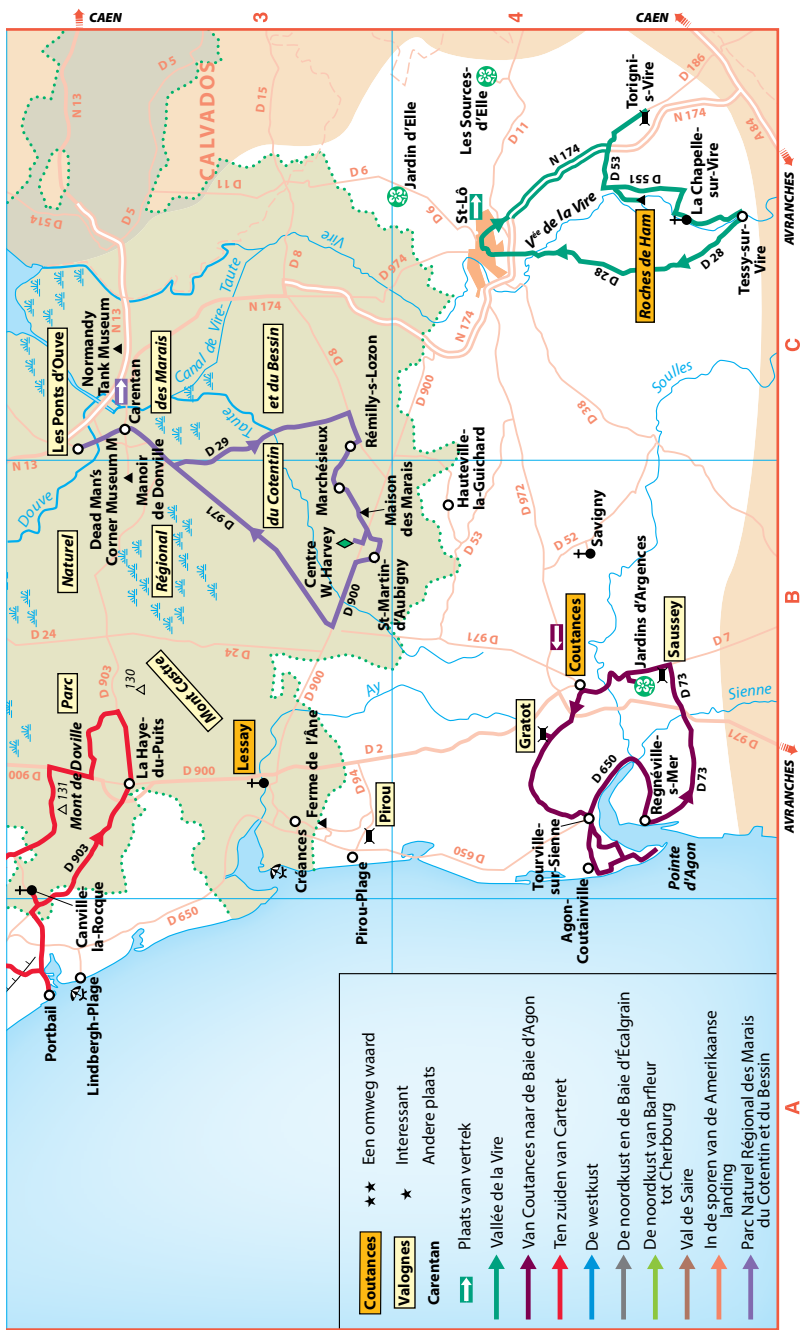
▶ CHERBOURG-OCTEVILLE ★	237
--------------------------------	------------

De westkust van Cotentin:

▶ POINTE DE LA HAGUE ★★	251
▶ BARNEVILLE-CARTERET ★	264
▶ LESSAY ★	273
▶ COUTANCES ★★	277

29 km ten oosten van Coutances:

▶ SAINT-LÔ	287
-------------------	------------

3

4

A

B

C

AVRANCHES

CAEN

Carentan

6063 inwoners – Manche (50)

De poort tot het schiereiland Cotentin en 'hoofdstad van de moerasen' ligt te midden van schitterende natte groene landschappen waar de runderen en paarden leven die de streek beroemd hebben gemaakt. Het Parc Naturel Régional des Marais du Cotentin et du Bessin, dat door sloten in vierkanten wordt verdeeld en door de rivieren de Douve, de Taute en de Sèvre bevoeid, grenst aan de Baie des Veys. Neem de verrekijker in de hand, volg de natuurpleinen en ontdek er de flora en fauna.

ADRESBOEKJE: BLZ. 206

INLICHTINGEN

Toeristenbureau – 24 pl. de la République - 50500 Carentan - ☎ 02 33 71 23 50 - www.ot-baieducotentin.fr - juli-aug.: 9.00-18.30, zo 10.00-13.00 u; april-juni en sept.: dag. behalve zo 9.30-12.30, 14.00-18.00, zo 10.00-13.00 u; okt.-maart: vraag inlichtingen - gesl. 1 jan., 11 nov., 25 dec.

LIGGING

Regiokaart C3 (blz. 198-199) – Michelinkaart 303 E4. Carentan is de toegangspoort tot het schiereiland Cotentin, gelegen op het kruispunt van de wegen Bayeux (44 km naar het oosten)–Cherbourg (51 km naar het noordwesten) en Saint-Lô (35 km naar het zuiden)–Cherbourg, over de N13.

AANRADERS

Het Maison du Parc Naturel Régional des Marais du Cotentin et du Bessin, en de natuurpleinen in het park, die uitstekende mogelijkheden bieden om de flora en de fauna, in het bijzonder de vogels, te ontdekken.

PLANNING

Trek 1 uur uit om het stadje te bekijken en een dag voor een bezoek aan het natuurpark met het zeer educatieve Maison du Parc en de moeraslandschappen.

MET KINDEREN

Maak een boottocht door het waterlandschap of een ezeltocht.

Wandelen

Vanwege de vele veehouderijen is Carentan een belangrijke veehandelsplaats en een van de grootste centra van zuivelindustrie van het departement Manche. Het stadje werd in juni 1944 zwaar gebombardeerd, maar desondanks zijn in het centrum een paar mooie monumenten bewaard gebleven.

Église Notre-Dame

De zuidkant van de kerk (12de-15de eeuw) is een schoolvoorbeeld van flamboyante gotiek. De klokkentoren met de hoge achthoekige spits torent hoog boven de omgeving uit. Een hek in renaissancestijl sluit het koor af.

Op de hoek van de rue de l'Église en de place Guillaume-de-Cerisay staat een mooi natuurstenen huis. Balzac doopte het *Hôtel de Dey* en situeerde er zijn verhaal *Le Réquisitionnaire*. Vlakbij, in de rue de l'Église, de rue Sébligne en de rue des Prêtres staan een paar mooie 17de- en 18de-eeuwse herenhuizen.

Carentan, de hoofdstad van de Cotentin-moerassen

F. Cormon / hemis.fr

Place de la République

Fraaie arcaden ondersteunen vier 14de-eeuwse huizen, overblijfselen van een overdekte markt. Het **Hôtel de Ville** is gevestigd in stijlvolle 17de- tot 19de-eeuwse gebouwen van een oud kanunnikenklooster.

De overdekte zuilengang rond de **Lavoir des Fontaines**, de wasplaats uit 1784, is versierd met prachtige waterspuwers.

De haven

De haven in het noordoosten van de stad ligt aan het eind van een verbindingskanaal met de baai van Les Veys en werd in 1982 in gebruik genomen. Vanaf de sluis die de toegang tot de haven afsluit, is bij opkomend tij de zogeheten **muscaret** te zien: een verschijnsel waarbij een golf die vanuit zee het kanaal binnenstroomt, wordt gebroken door de weerstand van het rivierwater (van de Douve, de Vire en de Taute) dat hier in tegengestelde richting de zee instroomt.

Het kanaal van Carentan loopt door een aquaduct uit 1994 over de N13. Wees dus niet verbaasd als u vanuit de auto boven u zeilboten ziet passeren. Het bouwwerk stelde de weg- en waterbouwers voor veel technische problemen, onder meer met betrekking tot waterdichtheid en afwatering.

In de omgeving Regiokaart (blz. 198-199)

Dead Man's Corner Museum

▶ 2,5 km ten noorden van Carentan over de D913, richting Saint-Côme-du-Mont. Het museum is gevestigd in een huisje precies op het kruispunt van wegen naar Carentan, Saint-Côme-du-Mont en Utah Beach. ☎ 02 33 42 00 42 - www.paratrooper-museum.org - dag. 9.00-18.00 u, behalve zo eind sept.-eind april.

Dit **Historisch centrum van de parachutisten van D-Day** ligt op een kruispunt dat door soldaten het Carrefour de l'Homme Mort ('Kruispunt van de dode man') werd genoemd, omdat hier tijdens gevechten om de bevrijding

van Carentan een Amerikaanse tank werd vernietigd en het lichaam van een omgekomen Amerikaanse officier nog een paar dagen aan de pantserkoepling hing. Het huidige museum was tot 6 juni 1944 het hoofdkwartier van de Duitse verdedigers van Carentan. Na de verovering van Carentan werd het een veldhospitaal. Het museum is gewijd aan de parachutisten-compagnies en toont een grote collectie voorwerpen en uniformen van beide kampen.

Manoir de Donville

► Méautis, 4 km naar het zuidwesten over de D971 (richting Périers) en de D223 (richting Auvers); volg de borden - ☎ 02 33 42 03 22/06 47 51 02 69 - www.manoir-dedonville.com - half mei-sept.: za, zo en schoolvakanties - aanbellen of van tevoren opbellen - bezichtiging met rondleiding (1 tot 2 uur) - € 8 (tot 10 jaar € 5).

Interessant complex van gebouwen rond een vierkante binnenplaats. De muren van het 18de-eeuwse landhuis zijn afgewerkt met stroleem (mengsel van stro, kalk en kiezels); in het midden zijn delen van natuursteen behouden. Het manoir werd in 2011 aangemerkt als historisch monument, net als de lambrisering in de hal, het dak, het koetshuis en de korenschuur.

De eigenaar verzorgt twee themarondleidingen: een over het huis en de prachtige tuin erachter, en een over de militaire archeologie en de slag van Bloody Gulch, die hier in juni 1944 plaatsvond en waarna enkele tonnen aan wapens en materieel in de grond op het domein achterbleven.

Catz - Normandy Tank Museum

► 5 km naar het oosten. Parkeren op La Fourchette, av. du Cotentin, aan de D974 richting Caen via de N13, achter een hangar met de blinde muur naar de weg. ☎ 02 33 44 39 45 - www.normandy-tank-museum.fr - april-okt.: 9.00-18.00 u; nov.-maart: 10.00-17.00 u (de kassa sluit een halfuur eerder) - gesl. jan. - € 8,50 (tot 12 jaar € 5,50).

Dit museum op het historische Airfield A10 dat voor de invasie werd aangelegd, herbergt een indrukwekkende verzameling tanks uit de Tweede Wereldoorlog. Bij elke tank zijn de technische kenmerken en de slagen waarbij hij in actie kwam, vermeld. Drie films maken het bezoek compleet.

Het moerasgebied rond de rivier de Douve

De moerassen van Cotentin

PARC NATUREL RÉGIONAL DES MARAIS DU COTENTIN ET DU BESSIN

Dit regionale natuurpark met een oppervlakte van 140.000 ha (waarvan 27.000 ha moerassen en polders) werd in juni 1991 geopend en omvat 145 gemeenten in de departementen Calvados en Manche. Het park, dat een groot deel beslaat van wat vroeger het 'moeras van Carentan' werd genoemd, strekt zich uit over het zuidelijke deel van het schiereiland Cotentin, van Valonges in het noorden tot Saint-Lô in het zuiden en van Bayeux in het oosten tot Lessay in het westen.

Het coulisselandschap met zijn moerassen en ontelbare kanalen is rijk aan bijzondere planten- en diersoorten. De relatief hoge vegetatie in het verder kale moerasland vormt een ideale broed- en overwinteringsplaats voor trekvogels. Naast het beheer van de waterstanden is informatieoverdracht over de planten- en dierenwereld in het gebied de voornaamste doelstelling van dit natuurpark.

GEVAREN VAN HET MOERAS

Vroeger werden de moerasbewoners vaak geteisterd door hoge koorts die 'het bloed deed koken'. In zijn werk *L'Homme aux gants de toile* geeft **Barbey d'Aurevilly** een realistische beschrijving van deze verraderlijke koortsaanval: 'De ziekte, die snel de hele streek teisterde, ontstond in de moeraslanden en verspreidde zich gaandeweg over de land- en bosbouwgebieden. De koorts sluimerde aanvankelijk in het lichaam, maar maakte zich al snel meester van de zieke, die zich uitgeput en met een zwak glimlachje overgaf. Gekweld door rillingen, klappertanden en kippenvel zocht hij met een kom hete saliethee de warmte van het haardvuur op.'

EEN EZEL ALS SYMBOOL

In 1997 werd de **Cotentin-ezel** officieel erkend als een apart ras met specifieke kenmerken: een lichtgrijze vacht met op de rug een aalstreep en een zwart andreaskruis op de schouders, lange, donker gerande oren, een witte snuit met een donkere neus en een schofthoogte van 120 tot 135 cm. Staatsstoeterijen en de vereniging ter bescherming van dit ras (www.asineriedubocage.com) zien er tegenwoordig op toe dat de Cotentin-ezel in de streek en elders in Frankrijk wordt gefokt. Cotentin-ezels zijn ideale reisgenoten.

EEN PAAR MOERASTERMEN

Een paar termen voor een beter begrip van het moeras:

Chien des marais: gefossiliseerde stam in het veen.

Chasse: holle weg.

Mâsse: soort leem, werd gebruikt in de woningbouw.

Mise au marais: elk jaar wordt, als het water zich terugtrekt van de overstromde weiden, het vee op een bepaalde datum door de inwoners naar de graslanden teruggebracht.

Portes-à-flots: oude sluisdeuren die de gevolgen van het tij inperkten.

PRESQU'ÎLE DU COTENTIN

Rondrit Regiokaart (blz. 198-199)

PARC NATUREL RÉGIONAL DES MARAIS DU COTENTIN ET DU BESSIN

► Rondrit van 40 km – ongeveer 2.30 uur. Verlaat Carentan via de D913 in de richting van Saint-Côme-du-Mont.

★ Les Ponts d'Ouve – Maison du Parc

3 village Ponts-d'Ouve - 50500 Saint-Côme-du-Mont - ☎ 02 33 71 65 30 - www.parc-cotentin-bessin.fr - juli-aug.: 10.00-18.30 u; paasvak.-eind juni en sept.: 10.00-12.30, 13.30-18.30 u; okt.-paasvak.: dag. behalve ma 9.30-12.30, 13.30-18.30 u - vogelreservaat gesl. 2 weken eind sept. - rondleiding mogelijk - € 5 (tot 6 jaar gratis) - rondleiding € 6 (tot 6 jaar gratis), huur verrekijker € 1.

Het Maison du Parc in Les Ponts d'Ouve, een gehucht bij Carentan, is het informatiecentrum van de regio (vraag naar de driemaandelijke activiteitengids 'Les rendez-vous du Parc'). Er zijn tentoonstellingen en films over de flora, de fauna en de seizoenen te zien, en in het park zijn ontdekparcoursen uitgezet. Aparte zaal met iedere 18 maanden een nieuwe wisseltentoonstelling.

Buiten is op de oever van een meer – waarvan het wateroppervlak in de zomer 5 ha beslaat tegen 30 ha in de winter – een 1 km lang **natuurpad** aangelegd met na elke honderd meter een informatiebord en heel veel uitzichtpunten. Vooral in de winter strijken op het meer allerlei verschillende soorten moeras- en trekvogels neer. 's Zomers kan door het gebied een lange wandeling van ongeveer 6 km worden gemaakt.

Ontdekkingsparcours – Langs de **18 paden** die in het natuurpark zijn aangelegd, kunnen op een speelse manier de flora en de fauna van de verschillende natuurlijke milieus van Cotentin en Bessin worden verkend, variërend van moeras, coulisselandschap en heide tot bos en kustgebied.

In het Maison du Parc is een brochure verkrijgbaar.

Rijd terug naar Carentan, verlaat Carentan over de D971 en neem links de D29. Ga na 13 km rechts de D8 op.

Rémilly-sur-Lozon

Dit dorp is bekend van het tenen vlechtwerk dat hier in de 19de eeuw een hoge vlucht nam. Die traditie wordt nu in een mandenmakerij voortgezet.

Neem de D94 in de richting van Marchésieux (2,5 km).

Marchésieux

Deze gemeente in het zuidelijk deel van het regionale natuurpark Marais du Cotentin en du Bessin heeft diverse interessante bezienswaardigheden waaronder een kerk met **bijzondere fresco's** (14de eeuw).

Maison des Marais – *Met borden aangegeven op de D900 tussen Saint-Lô en Périers. ☎ 07 81 69 69 73 - www.adame-des-marais.fr - rondleiding op aanvraag vooraf - toegangsprijzen onbekend.*

Dit grote huis is mooi gerestaureerd en een schoolvoorbeeld van de traditionele architectuur in dit moerasgebied, waar de huizen volgens een oude bouwtechniek van stroleem – hier *bauge* of *mâsse* genoemd – laagsgewijs en zonder houten staketsel op een fundament van natuursteen werden gebouwd. In de regio staan nog een paar duizend van deze lemen huisjes, waarvan de meeste in de 19de eeuw werden gebouwd. Ze worden nu gerestaureerd, maar omdat de meeste privébezit zijn, kunnen ze niet worden bezichtigd. Het hier getoonde Maison du Marais is illustratief. Binnen is de leemconstructie goed te zien. De min of meer rode, vaak oplichtende okerkleurige leem was uitstekend isolatiemateriaal en een goed substituut voor het in de streek afwezige, voor draagbalken benodigde hout. Het betekende wel dat de huizen klein waren. De tentoonstelling geeft een beeld van het dagelijks leven en de werkzaamheden van de moerasbewoners.

Het met een bord langs de D900 aangegeven **Centre de Loisirs W.-Harvey** heeft onder meer een golfterrein, een miniaturdorp uit de jaren dertig van de vorige eeuw en een miniatuurtrein.

Verlaat Marchésieux in zuidwestelijke richting en volg de D433 tot het gehucht Le Bourg-d'Aubigny. Sla rechts af de D142 op.

Saint-Martin-d'Aubigny

Maison de la Brique de Basse-Normandie – ☎ 02 33 07 61 95 - www.mairie-saintmartindaubigny.fr - ♿ - juli-aug.: 14.30-18.30 u; van half-eind juni en sept.: zo 14.30-18.30 u - € 3 (tot 14 jaar € 0,75).

Een schoorsteen, een grote oven en droogkamers: de meeste installaties van de steenbakkerij zijn bewaard gebleven en geven een goed beeld van deze vrij onbekende activiteit. De bezichtiging eindigt – hoe kan het anders – in de oven waar 'het verhaal van de Honderd Duivels' wordt verteld.

CARENTAN: ADRESBOEKJE

TIPS

Maison du Parc – *Les Ponts d'Ouve* - 50500 Saint-Côme-du-Mont - ☎ 02 33 71 65 30 - www.parc-cotentin-bessin.fr (zie ook blz. 204).

Natuurexcursies – Het moerasgebied is het hele jaar door een bezoek waard, maar vogelkenners verkiezen de winter, wanneer hier heel veel trekvogels neerstrijken. Het hele jaar worden natuurexcursies georganiseerd – *programma bij het Maison du Parc*.

Documentatie – Op de 'carte touristique' die het regionale park uitgeeft, zijn 16 bezienswaardige plekken, 20 beleef- en ontdekpaden en de 10 mooiste wandelingen aangegeven. *Gratis verkrijgbaar bij het Maison du Parc en de plaatselijke toeristenbureaus*.

Gidsen – Het is moeilijk kiezen uit de bijna 900 km aan gemarkeerde paden. De selectie van 27 routes in de gids *Les Plus Belles Balades des Marais du Cotentin et du Bessin* (Dakota éditions, € 12,80) kan dan helpen. Maar er zijn nog heel veel andere, meer of minder uitvoerige boeken over de streek – *informeer bij het Maison du Parc*.

OVERNACHTEN

 Goed om te weten – In de logiesfaciliteiten (gîtes, chambres d'hôte, gîtes d'étape) met het Panda-label verblijven bezoekers midden in een ongerept natuurgebied, voorzien van gidsen over de flora en fauna en de mogelijkheid om het vanaf de gîte aangelegde natuурpad te verkennen. *Inl. bij het Maison du Parc of op www.gites-panda.fr*.

GOEDKOOP

Hôtel-restaurant L'Escapade – 28 r. du Dr-Caillard, tegenover

het station - ☎ 02 33 42 02 00 - - 15 kamers € 39/70 - € 7 - rest. € 14,90/24. Dit indrukwekkende pand huisvestte in de tijd van Napoleon III een poststation. Nu zijn er kamers van verschillende afmetingen, alle onlangs gerenoveerd, en een mooie eetzaal met een glimmende parketvloer.

In de omgeving

GOEDKOOP

Chambre d'hôte Domaine du Mémorial – 3 pl. de la Libération - 50620 Graignes - ☎ 02 33 56 80 58 - - - 4 kamers € 55 . Rondom dit fraai gerestaureerde herenhuis naast de regionale renbaan staat alles in het teken van de paardenfokkerij, meer in het bijzonder van renpaarden. Er zijn vier kamers op de bovenverdieping waaronder ook een familiekamer met uitzicht over het moeras. Tussen de stallen ligt een mooie fleurige binnenplaats. Een paradijs voor kinderen!

UIT ETEN

DOORSNEEPRIJZEN

Auberge Normande – 11 bd. de Verdun - ☎ 02 33 42 28 28 - menu's € 19,90/38 - 13 kamers € 45/125. Of de producten nu uit het moeras, uit Cotentin of van de markt komen, alle menu's zijn even lekker (met een voorkeur voor het vismenu) en worden in een ontspannen sfeer geserveerd.

In de omgeving

DOORSNEEPRIJZEN

Ferme-auberge La Huberdière – Le Pommier - 50480 Liesville-sur-Douve - 8 km ten noordwesten van Carentan over de D913 (tot Saint-Côme-du-Mont) en de D270 - ☎ 02 33 71 01 60 - www.chevrerie-ferme-auberge.com - gesl. zo-avond en ma - reserv. verplicht - € 18/28 -

4 kamers € 60 ☞. Na een bezoek aan de melkvee- en geitenhouderij weet u alles over de kaasmakerij. Of u moet liever meteen aan tafel gaan om de huisgemaakte specialiteiten te proeven!

WINKELLEN

Dupont d'Isigny Sucralliance – 99 route Américaine - 50500 Carentan - ☎ 02 33 71 66 66 - www.dupontdisigny.com - dag, behalve za, zo 9.00-12.15, 13.30-17.00 u. Suikerverwerker Dupont d'Isigny is sinds 1995 in Carentan gevestigd. Het hoofdproduct blijft de karamel (8 verschillende soorten), maar het bedrijf heeft daarnaast een scala aan zoetwaren ontwikkeld waaronder gums en zoete en zure snoepjes met fruitsmaak, muntsmaak en koffiesmaak.

SPORT EN ONTSPANNING

Boottochten

👤👤 **Op de Douve** – Ontdek het moerasgebied aan boord van de *Barbey-d'Aurevilly II*. Vaar een halve (€ 13, tot 12 jaar € 9) of een hele dag (€ 20, tot 12 jaar € 15) mee, van mei tot sept. Afvaart vanaf de kade in Port-Jourdan (Saint-Côme-du-Mont), op een steen-

worp afstand van het Maison du Parc. *Reserv. verplicht:* ☎ 02 33 42 39 44/02 33 21 00 33 (toeristenbureau Sainte-Mère-Église) - www.bateaudouve.com.

👤👤 **Op de Taute** – Vaar een halve dag mee op de *Rosée du Soleil*, van mei tot sept., afvaart in Saint-Hilaire Petitville/Carentan. *Reserv. verplicht:* ☎ 02 33 55 18 07 - la-rose-du-soleil.fr.

Ezeltrektochten

Écurie Leseigneur – 10 route du Village des Mares - 50250 Bolleville - ☎ 02 33 46 99 78 - www.cte-chevauxetanes-camping-gite.com - 9.00-18.00 u.

👤👤 Ezels zijn ideale reisgenoten: laat ze uw kinderen of uw bagage dragen, of span ze voor een sulky of een Normandische boerenkar. Een tocht van een uur of meer is een ludieke en stille manier om het Parc Naturel du Cotentin, de lemen huisjes en de geschiedenis te verkennen.

Kano-kajak

Tochten op het Canal du Haut Dick, de Douve en de Taute. *Inl. en reserv.:* Club nautique carentanaise - Le Port - 50500 Carentan - ☎ 06 86 57 68 44 - www.carentan Canoekayak.com.

Vertaling	Henriëtte Gorthuis, Nicolet de Jong, Frans Lueb, Marieke van Ommeren, Karin Snoep, Marian van der Ster
Eindredactie	Karin Evers
Boekverzorging	Asterisk*, Amsterdam
Omslagfoto	Shutterstock/Kanuman
Oorspronkelijke titel	Normandie Cotentin
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Uitgevers	Philippe Orain (Michelin, Parijs) Lieven Defour (Lannoo, Tielt)
Eindredactie	Amaury de Valroger, Alexandra Forterre
Redactie	Sophie Bentot, Catherine Brett, Hélène Bouchoucha, Arnaud Gourmand, Aulde Moreau, Amaury de Valroger
Grafisch ontwerp	Christelle Le Déan
Omslagontwerp	Keppie&Keppie, Varsenare
Cartografie	Thierry Lemasson, Larisa Tanase, Evelyne Girard
Met dank aan	Didier Broussard, Maria Gaspar, Pascal Grougon

© Michelin, 2016

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2016

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internet-adressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld.

Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres

De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt
degroenereisgids@lannoo.be

De Groene Reisgids
Uitgeverij Terra Lannoo bv
Papiermolen 14-24
NL-3994 DK Houten
degroenereisgids@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2016/45/258 - NUR 512
ISBN 978 94 014 3106 4

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.